

בס"ד

פרשת ויחי

עם ביאור

אחד תרגום

ברצותו לאחד את תרגום אונקלוס ופשוטו של מקרא

על פי אמרם ז"ל (ברכות ח.), אמר רב הונא בר יהודה אמר רבי אמי
לעולם ישלים אדם פרשיותיו עם הצבור שנים מקרא ואחד תרגום
ואפילו (במדבר לב, ג) עטרות ודיבון
שכל המשלים פרשיותיו עם הצבור מאריכין לו ימיו ושנותיו

ושתי צנתרות זהב ממנו יהיו

ודיבון

עטרות

בו נעטר לראשנו את דברי התרגום נדובב בו שפתי ישנים גם חדשים
כפשוטו, בו מבאר פשטות הפסוק, גדולי הדורות זי"ע ושליט"א שדנו
להבין על מה אדניו הטבעו. והוסיפו בו נופך ופרפראות לחכמה.

מנאי

הקטן יהודה

בלאאמו"ר הגה"ח ר' מרדכי גנוט שליט"א

שנת המשלים תרגום שתיים פרשה לפ"ג

אבל אונקלוס לא פירש כן אלא רק קירבם עד לפניו ממש ואח"כ הרחיקם מלפניו.

יד שכל את ידיו ת"א אחכימון לידוהי. נעתיק הנה מש"כ בעטרות לפר' וישלח (לג, יג): לפי פשוטו בהבנת התרגום נראה לומר שמפרש לשון 'חכמה' בכל מקום שהוא היפך הישרות והפשטות הרגילה, הגם שלא יהא טמון בזה 'חכמה' ממש. ביסוד זה יונח כמה מקומות שתרגם חכמה על ערמוניות ושינוי הסדר הרגיל. והנחש היה ערום (בראשית ג, א) ת"א חכים. שכל את ידיו (שם מח, יד) ת"א אחכימון. נערמו מים (שמות טו, ח) ת"א חכימו מיא. [ובל"א אויבער חכם].

וראה זה מצאתי בפירוש הרשב"ם כאן "שכל את ידיו. כמו שכל, שהוא לשוא לשון אדם מעוקם ונפתל", עכ"ל. ואיני רואה דרך לפתור זולת מש"כ.

טו הרעה אותי מת' דזן יתי. הרועה מנהיג את הצאן למקום מרעה ומזון, ה' יתברך שמו נותן לאדם מזונות בכל מקום שהוא ונמשל לרועה כלומר מנהיגו ומפרנסו כמאה"כ ה' רועי לא אחסר [הגם שממשיך בנאות דשא ירביצני, הוא לשון משל ומליצה] על כן מפרש אונקלוס הרועה, דזן, כלומר לא שמוליכני אצל המזונות אלא שהמזונות באים אצלי.

וכמובא בחובות הלבבות (בפתיחה לשער הבטחון) ונאמר על אחד מן הפרושים כי הלך אל ארץ רחוקה לבקש הטרף בתחילת פרישותו. ופגע אדם אחד מעובדי כוכבים בעיר אשר הלך אליה. אמר לו הפרוש: כמה אתם בתכלית העיוורון ומיעוט ההבנה בעבודתכם לכוכבים. אמר לו האמגושי: ומה אתה עובד? אמר ליה הפרוש: אני עובד הבורא היכול, המכלכל האחד, המטריף אשר אין כמוהו. אמר לו האמגושי: פועלך סותר את דבריך. אמר ליה הפרוש: והיאך? אמר לו: אילו היה מה שאמרת אמת היה מטריף בעירך כמו שהטריףך הנה ולא היית טורח לבא אל ארץ רחוקה כזאת. ונפסקה

[להתחיל בדבר טוב:] מז לא וישתחו ישראל מת' בתרגום ירושלמי ושבח ישראל. כתב בעל הטורים 'וישתחו' בימטריא 'מודים על בשורה טובה'.

מח א חולה ת"א שכיב מרע. שכיב או שכיבא מופיע בתלמוד פעמים רבות ופירושו 'מת'. מרע פירושו חולה. לפי"ז 'שכיב מרע' הוא תרגום לחולה אנוש הנוטה למות. וזה לך האות שיוסף נחפז לעלות, כי היה 'שכיב מרע'.

אמנם אינו מוכרח שכן כוונת אונקלוס באשר לשון ארמית שלו מתובל הרבה בעברית וכן ראיתי הבין בפשטות ב"יין הטוב', שתרגם 'שכיב' היינו 'שוכב', אך לפי"ז צ"ב מה צורך ראה אונקלוס להדגיש זאת ששכב ומאי אכפת לן אם שוכב או יושב [ואולי אין הכוונה כאן לפעולת השכיבה אלא שכן היו קוראים לחולה אנוש והיינו הך כדלעיל, ויל"ע].

ה יהיו לי ת"א יהון קדמי. כלומר שיהיו נחשבים אצלי כראובן ושמעון וכמובן שלא שייך לפרש כפשוטו שיהפכו להיות בניו.

ולהלן 'ומולדתך אשר הולדת אחריהם לך יהיו' ת"א 'דילך יהון' ולכא' היה צ"ל 'קדמך יהון' כי ודאי בניו של אדם שלו הם ואולי לאחר שגילה כוונתו לעיל לא היה צריך לפרש כ"כ.

ז כברת ארץ ת"א כריבא דארעא. רש"י הק' מביא ב' פירושים א. הארץ היתה מנוקבת ככברה ב. שם מדת ארץ, ע"כ. ומוסיף רש"י "ואונקלוס תרגם כרוב ארעא, כדי שיעור חרישת יום". ואם כונתו לפרש 'כברת' כמו 'כרובת' כמו כבש-כשב, גור אריה או שיש קרקע המנוקבת ע"י החום ויש שע"י המחרשה.

ט קחם נא אלי ת"א קרבינן כען לותי ולהלן ויוצא יוסף אותם מעם ברכיו ת"א ואפיק יוסף יתהון מן קדמוהי. דלא כפרש"י [ע"פ מדר"ת] שפירש כפשוטו שיוסף הביאם ליעקב "עד שלקחם על זרועותיו" ואח"כ אינו משנה משמעות מעם ברכיו.

טענת הפרוש, ושב לארצו וקבל הפרישות מן העת
ההיא ולא יצא מעירו אחר כך

ויראה מזה עוצם בטחונו של יעקב אבינו ע"ה שגם
שיורד למצרים מחמת הרעב, יודע ומאמין כי אם
משום הא, לא היה צריך לרדת מצרימה כלל כי הא'ל
רועה אותי מעודי, אלא שמסבב כל הסיבות, ראה
לנכון שארד מצרימה. זו דרגת בטחון גבוהה מאוד.

שם אשר התהלכו אבותי לפניו ת"א די פלחו אבהתי
קדמוהי. זהו פשוטו כמשמעו.

טז וידגו לרוב בקרב הארץ ת"א וכנוני ימא, יסגון
בגו אנשא על ארעא. ומבואר יותר בתרגום יונתן
וְהִיכְמָא דְכְּוֹנִי יִמָּא סְגִי מְסַתְגִי בְּמִיָּא, כְּדִין בְּנוֹי
דְּיוֹסְף יִתְקַפּוּן לְסְגִי בְּגוֹ אֶרְעָא.

יט וזרעו יהיה מלא הגוים ת"א ובנוהי יהון שליטין
בעממא. כי נפוצותם בכל גויי הארצות אינו ברכה
אלא מין קללה, לכך פירש שישלטו על גוים רבים.
[ונציין לפי האב"ע "מלא הגוים. גויים רבים יצאו
ממנו", עכ"ל. כלומר שזרעם יהיה רב מאד ככמה
אומות].

כב בחרבי ובקשתי ת"א בצלותי ובבעותי. פירוש
בתפלתי ובבקשתי. קשיא ליה קושית המפרשים

שהרי יעקב לא נלחם בשכם אלא שמעון ולוי, אלא
ע"כ עשה פעולות שהיו לעזרת ה' בגבורים והם היו
"חרבו וקשתו" במלחמה זו לכן פירש בצלותי
ובבעותי [ואין צריך לבקש ולדחוק היכן רמיזא
בקרא כי פירש לפי הענין], כנלענ"ד פשוטו הפשוט.
לביאורים נוספים ר' דיבון.

מט ב הקבצו ושמעו בני יעקב ושמעו אל ישראל
אביכם ת"א אתכנשו ושמעו בני יעקב וקבילו אולפן
מישראל אבוכון. דייק מכפל לשון 'שמעו', לכן
מפרש הראשון לשון שמיעה והשני קבלה.

והוסיף תיבת אולפן שהוא תלמוד כמו ילפינן, יליף
לה וכדו'. וב"יין הטוב' חברו עם כאשר ייסר איש את
בנו ות"א כמא די מליף גברא לבריה, היינו שהוא
לשון מוסר.

אמנם הגם שמצאנו שכן מתרגם תיבת 'מוסר' להדיא
(דברים יא, ב). אך באמת אין הוא תרגום לשון
מוסר, אלא 'לימוד' כדאיתא אצל יעקב 'יושב
אהלים' ות"א יתיב בית אולפנא, ומשה נטה אהלו
וגו' ת"א בית אולפנא, הרי שהוא לשון תלמוד ודאי,
אלא שלפעמים מלמדים לימודי מוסר [ומוסר עצמו
פירושו יסורים].

תרגום ברכות יעקב

בפסוקים הנאמרים בלשון נבואה ומשל ומליצה, מאריך התרגום לבאר את כוונת האומר כיון שהם
המה פשוטם של דברים. רש"י אכן לאורך כל הברכות נוקט את פירוש התרגום כפירוש העקרי או
המשני, למעט מקומות מעטים בהם אינו מפרש כתרגום כלל. לאהבת הקיצור לא נביא את כל דברי
התרגום כאן אלא במקומות בהם יש חידוש דלא כפרש"י על מנת ש"ירא שמים יצא ידי חובת
שניהם".

לפי"ז אין תיבת "עֲלָה" עולה על ראובן אלא
"חללת, יצועי עלה" וכן הוא פיסוק הטעמים.
אונקלוס לא מפרש כן אלא "עלה" היינו ראובן
עצמו שעלה על יצוע אביו ובכך מתפרש הפסוק אז
חללת את יצועי בכך שעלית עליו. וצ"ב א. מה
חילול יש ב'מצע' ב. למה הופך הלשון לדבר בלשון

ד אז חללת יצועי עלה ת"א בכך אחלתא לשוויי, ברי
סלקתא. פירוש 'שוויי', 'יצועי' (ע"פ הערוך ע' שו).

רש"י מפרש "אותו השם שהיה רגיל לעלות על
מטתי היא השכינה, חללת". וכתבו מפרשי רש"י
שהוא מחמת שלא שייך חילול אלא בקודש. אך

נסתר ולא אמר עלית. (ג.) פיסוק הטעמים אינו כן, וזה אינו קושיא כ"כ שד"ת כפטיש יפוצץ וגו').

ה וּבְכַרְצָנָם עֲקְרוּ שׁוֹר ת"א תָּרְעוּ שׁוֹר סְנָאָה. פירוש שברו את חומת האויב. דורש שׁוֹר מלשון שׁוֹר וחומה.

יח לישועתך קויתי ה' ת"א לפרקנך סברית ה'. בשונה מכל שאר פסוקי הברכות שמתרגם את משמעות המילים, כאן לא תרגם אלא התיבות. ונראה שהוא אינו מענין הברכות דייקא, אלא תפלת יעקב עצמו, ור' דיבון למשמעותה.

כב בן פורת יוסף בן פורת עלי עין ת"א ברי דיסגי יוסף. "ענינו כמו שאמר הכתוב (תהלים קי, ג) מרחם משחר לך טל ילדותך, שמתחלת גידולו נתעורר בו אור חכמתו כדפירש התרגום (לעיל לז, ג) בן זקונים איר בר חכים הוא ליה ואמר אח"כ בן פורת עלי עין, והיינו כשנתגדל, האיר אור חכמתו לעין כל", פנים יפות.

נב לחנט את אביו ת"א למחנט ית אבוהי. כלומר אין מילה בארמית לבאר את ענין החניטה¹ ובתרגום

יונתן כתב לבסמא ית אבוהי וכן פרש"י ענין מרקחת בשמים הוא.

ובזה יצאנו לדון בדבר החדש, כי אין בנמצא עוד שרש כזה כי אם פעם אחת נוספת במקרא והוא בשיר השירים (ב, יג) התאנה חנטה פגיה והגפנים סמדר נתנו ריח. ופשטות החנטה היא הוצאת הפרות הקטנים ולפי"ז הוא אחד עם הפגים ומקביל לסמדר שבענבים וא"כ אין זה דומה רישא לסיפא כי היה צריך לומר והגפנים הוציאו סמדר ותו לא. וצ"ל שחנטה הוא ענין נתינת ריח ונתן החניטה לפגי התאנה ונתינת הריח לסמדרי הגפן, והוא נפלא ולפי"ז הוא אחד עם 'ויחנטו אותו'².

יט כי התחת אלקים אני ת"א ארי דחלא דה' אנא. פירוש הרי ירא ה' אני. כלומר וכי תעלה על דעתכם שאחשוב להעמיד עצמי במקומו ולעשות דבר נגד רצונו ית' ! הלא את אלקים אני ירא.

כ וינחם אותם וידבר על לבם ת"א ונחם יתהון ומליל תנחומין על לבהון. הוסיף תיבת 'תנחומין' כי מסתימת הכתוב שלא פירש מהם הדיבורים שדבר על לבם משמע דאלעיל מניה קאי, שנחמם.

² ולא אכחד שהוא חידוש, דלפי"ז ששמשו רז"ל בלשון חנטה לכל הפרות הקטנים הוא בלשון מושאל, ויתכן גם כי לכך כיון רש"י בשה"ש שם שכתב [בדרך הפשט]: התאנה חנטה פגיה כמשמעו. ר"ל לא כפשט חנטה בכל מקום בחז"ל אלא ענין נתינת ריח וכו"ל.

והאב"ע שם כ' וז"ל "חנטה מן 'ויחנטו הרופאים', לשון תקון". עוד כ' שם וז"ל "חנטה, המתיקה. ויש אומרים (ראה גם מחברת, חנט) עשתה כדמות אבק [א.ה. אבקה הגדלה על הפרי (?)] ור"ל שדומה לסממנים שמשמשים הרופאים מן, ויחנטו הרופאים.

¹ או שאונקלוס השתמש במילה עברית כפי שמצאנו לפעמים והלום קבלתי מחכם אחד נר"ו וז"ל: תופעה די מצויה בתרגום אונקלוס, שהוא בוחר מלים שונות מן התרגום הפשוט, ונימוקיו עמו. למשל: במדבר (ה, ב) טמא לנפש, ושוב בפר' בהעלותך (שם ט, ה) ת"א מסאב לטמי נפשא ומפרשיו מאריכים למעניותם שאין "לטמי" משמעות עצם, אלא טומאה ! לרמז על מעלת האדם שרק הוא מטמא וכן בסוף פרשתן, וישם בארון במצרים, לא תרגם ע"פ הארמית "ושוויהו" אלא וישם, עכ"ל. והגיה עליו ידידי נר"ו דאי משום הא לא איריא, דמצינו לשון שימה גם בארמי, וְהִתִּיתִי אֶכֶן חֲדָה וְשָׁמַת עַל־פִּם גִּבָּא (דניאל ו, יח).

הכתוב רוממות א'ל בגרונם וחרב פיפיות בידם ולא הבנתי מההראיה שיש לחרב שייכות לתפלה מפסוק (זה.)

מט ד פחזו כמים ת"א על דאזלת לקבל אפך הא כמיא, ברם לא אהנית. פירוש 'אך לא הועלת'. בספה"ק יסוד האמונה מביא גירסא 'ברם לא אתנהית' פירוש 'אך לא נהנית' ומפרש: "כיון למה שאמרו רז"ל שחם ושלום ראובן לא חטא אלא מתוך שבלבל יצוע אביו וכו' וזה ברם לא אתנהית כלומר שלא בא ממש על בלהה".

יח לישועתך קויתי ה' מת' לפרקנך סברית ה'. והוא או כמו שכ' רש"י "נתנבא שינקרו פלשתים את עיניו [של שמשון]" על כן פנה אל ה' והתפלל לישועתך קויתי ה'. [אך מרש"י עצמו נראה שהוא כן חלק מן הברכה, כלומר שיעקב התנבא שמשון יתפלל ותקובל תפלתו]. או כעין מה דאיתא בתרגומים (יונתן וירושלמי) שהוא תפלת יעקב על הגאולה שלא ע"י שליחי ה' אלא על ידו יתברך ממש.

ובזה מצאה תמיהת ה"יין הטוב' מנוח, למה הזכירו התרגומים (שם) את גדעון בן יואש שהוא משבט מנשה, אך לשיטת התרגומים, אכן אין פסוק זה מן הברכות אלא תפלה בפני עצמה. ומה שראה לנכון להתפלל על כך דווקא כאן אינה קושיא, כי כבר דבר על גאולתם ע"י גדעון ושמשון צירף לכך את תפלתו או כיון שכל התאספותם היה על "את אשר יקרה אתכם באחרית הימים" וגם אם נסתלקה ממנו שכינה על ענין הקץ, מ"מ ההתאספות על כך לא נעקרה ממקומה ושפיר הוי מעין המאורע.

כא הנותן אמרי שפר מת' ואחסנתיה תהי עבדא פירין, יהון מודן ומשבחין עליהון. כתב בחומש 'שי למורא' בשם ספר 'שם אפרים' וז"ל "ושמעתי לפרש לשון התרגום, על פי מה שאמרו במס' ברכות (מד.) שאם אוכל פרות גינוסר הרי הוא עיקר אפילו לגבי פת ומברך על הפרות ופוטרי את הפת וזה שכתב

מח יד שכל את ידיו ת"א אחכימון לידוהי. "יש לפרש על דרך הגמרא (יומא לט.) שמאלה דכהן גדול עדיף כימינא דאינש אחרינא ע"ש. וזה שאמר שכל את ידיו שהיתה בבחינת החכמה ושכל בידיו ושמאליה היה חשוב כימינא דעלמא. והא ראיא 'כי מנשה הבכור' (ומכל מקום) [ועם כל זה] היה משים שמאלו על ראש מנשה, מפני כי שמאלו היה חשוב כימין דעלמא, ודו"ק היטיב", פרדס המלך להה"ק ר' פינחס'ל סאסיש זי"ע ומפרש שם פירוש נוסף על דרך הסוד.

כב אשר לקחתי מיד האמרי בחרבי ובקשתי מת' בצלותי ובבעותי. ר' עטרות מש"כ על דרך הפשט. אמנם כבר הלכו בזה הנמושות מהיכן למד התרגום בתיבות בחרבי ובקשתי לרמז ענין זה.

והנה המפרשים תמהים היכן מצאנו שיעקב לחם בשכם ומתריצים בכמה אנפי. או שיעקב אכן סייע להם במלחמה (רש"י ע"פ המדרש, תרגום יונתן) או שפירשו בחכמה ובבינה שהם כלי זיינו של האדם החכם (רש"י בפירוש נוסף, ספורנו) או בעצם זכותו (תרגום ירושלמי, הרמב"ן, רשב"ם) או שיעקב נטה את החרב מעל שכם כעין שעשו הנביאים לסימן ולמזל שתכבש לפני הלוחמים (הרמב"ן).

אף אונקלוס דרך קסת"ו בענין וכתב הרב בעל גור אריה שהתפלה דומה לחרב לפי שקורעת עולמות עליונים ותחתונים והקשת רומזת לתחינה שבוקעת רחוק יותר יותר מתפלה סתם.

עוד אפש"ל דמשמע ליה לשון בחרבי ובקשתי כלומר בכוחו המיוחד של יעקב עדה"כ 'תולעת יעקב' שכוחה בפה. והתפילה צריכה להיות עד כדי שיתחמם לבבו כאש על דרך ויחל משה ואמרו חז"ל שאחזתו אחילו ופרש"י אש של עצמות והוא ה'חרב' [מל' חורב], ובתחנונים ובקשות וזהו 'בקשתי' דריש לשון 'בקשה'. (ובספה"ק יסוד האמונה להה"ק מקאסוב זי"ע כתב דמשמע ליה מן

התרגום 'ואחסנתיה וכו' יהון מודן ומשבחין עליהון' ר"ל שהפרות יהיו עיקר, שהברכה תהא עליהם ולא על מה שנאכל עמו, שיהיה הפת עיקר ושאר דברים טפלים לו, והדברים עתיקים", עכ"ל.

עוד שמעתי ממו"ר הגאון ר' יחזקאל דרברמדיגר שליט"א בשם שו"ת ארץ צבי להגה"ק מקאז'יקלוב (שאינו תח"י), כי בביקורו בארץ הצבי בשנת תרצ"ט הגיע לאתרא קדישא מרון. ושם עלה בדעתו, למה הוציא יעקב את ענין הברכות על הפרות דווקא בברכת נפתלי. אלא מפני שֶמרון הוא בחלקו של נפתלי ושם חלקת מחוקק התנא האלוקי רשב"י ספון והוא סבירא ליה (בזוה"ק) שברכת הנהנין הוא מדאורייתא. על כן בחר יעקב להדגיש דווקא בברכת נפתלי, ודפח"ח. [ובעצם המצאות מרון בחלקו של נפתלי יש עוד מקום לחקור ולעיין ואכ"מ].

כב בן פורת יוסף בן פורת עלי עין וכו'. הרב בעל 'נועם מגדים' לאחר שמקדים מספר 'פרשת דרכים' [למרן ב' המשנה למלך] בביאור מחלוקת יוסף ואחיו והוא, כי הם סברו שיש להם דין ישראל לכל דבר וא"כ בשחיטת האם הותר בן הפקועה ומותר להם לאכלו ואילו יוסף סבר שיש להם לאחוז ב' החומרות הן כישראל וצריכים לשחוט והן כבני נח ואסור להם אבר מן החי ולא נתחדש להם דין זה ששחיטת האם פוטר את הבן פקועה. יוצא איפה ששנאת האחין באה מתוך כך שהחמיר יותר מדאי. והנה חכמי ישראל נקראים 'עיני העדה'. באותו הדור היה יעקב אבינו גדול וחכם הדור והוא סבר להיפך הגמור שיש להם דין בן נח ואפילו להקל והא

³ ובהוצאה הכלולה בהדרה ע"י חברה קנין ספרים ד'באובוב, הוסיפו בהערה כדברים האלה: אפשר לומר כוונתו כי א"ל הוא שם ספירת הכתר והוא משפיע לב' הספירות שתחתיו 'חכמה ובינה' ומשם יורד שפע לשכינה הקדושה שהיא בחינת קרקע עולם, עכתו"ד.

ומדי דברי ב"טיפות עליונות", אציין כי בספה"ק תורת חיים להרה"ק ר' חיים מקאסוב (ואין קשר בינו

ראיה שנשא ב' אחיות ובודאי לא סבירא ליה כיוסף שיש לאחוז החומרות לב' הצדדים, עד כאן ביאורו של ה'פרשת דרכים'. כעת צועד ה'נועם מגדים' בדרכו וכותב: "והנה בתרגום אונקלוס מפרש תיבת 'פורת' לשון רבויים וסגייה, ונלכה באורחותיו בזה", ומפרש מאה"כ "בדרך נפלא", בן פורת - שריבה והוסיף חומרות, בן פורת - שריבה יותר ועלה עלי עין - יותר מיעקב אביו, חכם העדה שנקרא 'עין', והראיה שיעקב לא אחז בשיטתו, בנות - שתי האחיות שנשא יעקב הם ראיה ניצחת וצעדו וגברו עלי שור הוא יוסף עצמו, ודפח"ח.

כה מא'ל אביך ויעזרוך וגו' ברכות שדים ורחם מת' מימר אלקא דאבוך וכו' ברכתא דאבוך ודאימך. "בזה יש סוד גדול, על דרך אין טיפה יורדת מלמעלה עד שיעלו טיפיים כנגדה מלמטה. מדוקדק גם כן רובצת ע"ד קרקע עולם היא, והבן", (יסוד האמונה להרה"ק ר' ברוך מקאסוב זי"ע)³.

נ יט כי התחת אלקים אני מת' ארי דחלא דה' אנא. כתב מרן החת"ס (בתו"מ) לפרש הענין בדרך דרוש, כי כל זמן שהותם במצרים לא הזמינם לאכול עמו כי סבר שהם תלמידי חכמים ועליו לכבדם והוא מלך ועליהם לכבדו וכדי שלא תהיה סתירה בין הדברים עדיף שלא יסעדו יחדיו והוכיח כן ממהר"ם מרוטנבורג, שמיום שעלה לגדולה לא קיבל פני אביו (מובא בטוש"ע יו"ד סימן ר"מ סעיף ז'), מפני שהיה מהר"ם גדול מאביו בתורה, ונסתפק אם כיבוד אב קודם לכיבוד תלמיד חכם. אבל הם פרשו את כונתו שלא מזמינם מחמת שלא רוצה לצער את אביהם אך עתה שיעקב אבינו איננו, מדוע אינם

להרב מקאסוב הנ"ל) כותב בספרו (ליקוטים בסוף הספר) וז"ל: "ליל ד' ויקרא תרי"ב, ראיתי בחלומי שנתנו לי שני טפין לשתות ואמרו לי שזה הוא מתחת כסא הכבוד גזורות, ואמרו שנים או שלשה גזורות מתחת כסא הכבוד, וששתי וצפיתי לישועה ולתשובה שמגעת עד כסא הכבוד", עכ"ל הקדוש ואין אתנו יודע עד מה.

מזמינם, על כרחך שכועס עלינו, לכן באו לחלות את פניו. על זה השיב להם דחלא דה' אנא פירוש: "את" אלוקים אני ירא, מה שדרשו חז"ל את ה' אלוקיך תירא, לרבות ת"ח (פסחים דף כ"ב ע"ב), ורק בשל כך איני מזמינכם.

כ וינחם אותם וידבר על לבם מת' ונחם יתהון ומליל תנחומין על לבהון. ר' עטרות אך לכאו' צ"ע כפל הלשון. ויתכן לומר בדרך דרוש ע"פ מה שהגיד אאמו"ר שליט"א (בשיחה לחבורת אברכים, ש"ק פר' דברים ה' תשע"ב) בענין 'שב דנחמתא' כי נחמה יש שמשמעותו חרטה כמו 'כי נחמתי כי עשיתים' וכדו' ועל האבל להצטער ולהתנחם על מעשיו על מה עשה ה' ככה [ולהכי צריך שבע פעמים חרטה ונחמה], הנה כמו כן מתחלה נחמם יוסף ואמר להם שאין הם צריכים להתחרט על עצם המכירה כיון שהיא היתה לטובה מאת ה', והוסיף לדבר על לבם דברי 'תנחומין', היתכן שהיה בלבם שנאה עליו עד כדי שעשו מה שעשו...

כג גם בני מכיר בני מנשה יולדו על ברכי יוסף מת' אתילידו ורבי יוסף. ביום ז' בטבת ה'תרכ"ו שררה שמחה רבה בחצר הקודש של מרן הקדוש בעל חידושי הרי"ם מגור, נין ראשון נולד. בן לנכדו הגה"ק ה'שפת אמת' [הלא ניהו ב' ה'אמרי אמת]. שמחת החסידים רבתה כמו גם שמחת האדמו"ר עצמו כי זכה לראות דור רביעי... בסעודת הברית היה החידושי הרי"ם זצ"ל בשמחה יתירה על שזכה לשמש כסנדק אצל נינו, דבר שהיה נדיר בימים ההם. תוך דבריו הזכיר את דברי התרגום יונתן בפסוק זה "כד אתילידו גזרינון יוסף" כלומר שמל את בני מכיר שהם לו נינים - על ברכי יוסף. חסיד אחד בר דעת חשש ממה שרוצה האדמו"ר לרמוז כי היה זה לפני מותו של יוסף... קרא ואמר "רבי, הלא התרגום מפרש: ורבי יוסף", כלומר שגדלם... אנחה עמוקה יצאה מקרבנו של הרבי אך לא השיב דבר. תקופה קצרה לאחר מכן בכ"ג באדר עלתה נשמתו השמימה, זכותו יגן עלינו.

חסלת פרשת ויחי וסליקא לה ספר בראשית חזק חזק ונתחזק

פניה נרגשת, אלפי שנים רוחשת, אותך עכשיו פוגשת.

לאחי ורעי היקרים אשר רוממות א'ל בגרונם

וכ"ד קישוטי כלה (התנ"ך) עונדים בצווארם, ה' עליהם יחיו.

כידוע, ספר איוב הינו מן "העבודות הקשות במקדש" הן ללומדים ותיקים וכש"כ לפרחים מתחילים, הן בלשון והן ברעיון.

מזה שלש שנים, החילותי בחמלת ה' עלי, לכתוב על ספר איוב, חיבור קט אשר בשמו יקבנו "מַאֲיֵן תִּמְצָא" והוא כולל:

[א] "מבוא לספר איוב" -סקירה על זמנו ורעיו וכל הסביב לו, היסורים ומטרת הספר.

[ב] תמצית פירוש המלבי"ם "קשת ומגן" על ספר איוב, שישולב לאורך כל שלבי הספר, בטענות ובמענות [בתוספת "עצים" ותרשימים למען ירוץ הקורא בו].

[ג] פירוש בהיר ונהיר על כל הספר מרישא ועד גמירא כדי שיהיה ערוך ומתקן ויד כל אדם ממשמשת בו.

רעיון נחמד אתם אומרים... אה...

אך דעו נא רבותי כי כדי שיהיה הדבר אכן מושלם וערוך כהוגן נצרכים לכך שעות רבות של עבודה, והם אינם יכולים לבוא על חשבון שאר חובות היום בבית ואלו שעל המחיה ועל הכלכלה.

לכן הנני קורא מעל גבי במה זו לבוא לעזרת ה' בגיבורים ומי אשר מעוניין לקחת חסות או מהדורה או חציה, ויקנה לעצמו זכות נצח שיהיה הספר שכמעט "מת מצוה" בקהלים מסויימים, נגיש ומוכן לכל, וזכות הרבים תלויה בו.

(אין כאן פניה להתרמה של יחידים, אלא קניית שם המהדורה או חציה כגון רק הפירוש או רק המבוא).

בברכת התורה [הנביאים והכתובים],

שלכם,

יהודה - a26866591@gmail.com

נ.ב. המבקש דוגמאות מכמה חלקים בשלבי עריכה, ישלח אף הוא לכתובת הנ"ל.